

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

A szegedi filharmonikusok 200-ik jubiláris díszhangversenye

Dohnányi Ernő közreműködésével

A hősiesség, a szabadság és a győzelem ittas és ittasító hangjai lánghalnak elő az Eroica lelkesültégből és ezek a hangok adják meg a Szegedi Filharmonikus Egyesület jubiláris hangversenyének hangulatát. Kétszáz hangverseny még akkor is jelentős volna, ha mindez nem a szegedi csöndes álmok és lassu egyhangúság között történe, mégis mennyivel több ez ezen a finom és elporló homokon, amelynek laza és puha határjáról mégis kétszázszor zengett föl a zene boldog öröme és embereket változtató hatalma. — 200 hangverseny talajt javított, kulturát teremtetett ahhoz a csodálatos épülethez, amelyet szimfonikus művészetnek ismerünk. Az Eroica hősi lobogása szinte szimbólumként hangzott ezen az estén, — szinte beleépült a maga győzelmes hangjaival a kétszázadik zenekari est ünnepébe.

Az ünnep lényege és disze nem mindig alkalmas arra, hogy a lelkesült lélek higgadt tárgyilagossággal vizsgálja a mérleget — és talán lemértük már néhányszor alkalomszerűen és egyszerű esték hűvösebb levegőjében azokat az eredményeket, kísérleteket és azt a fejlődést, amelyet a zenekar elért. Ha voltak esték, amikor a lelkesült öröm vette körül az újabb állomásokat, a pénteki jubiláris este csak igazolta és hirdette ezeket az eredményeket. Azon a munkán, amely most az ünnep fejében a rádiókapcsolás segítségével is ki-
tárult a szegedi homokról a széles határok felé, rajta volt a husz év előtti kezdeményező hősiessége, a folytatók hűséges munkája és mindaz, amit az utolsó évek bátor emelkedése jelent. Ezt ünnepelte a magyar zeneélet és emellé állott oda a maga örömeivel a szegedi homok, hiszen érte készült és belőle való.

A magyar zenevilág szolidáris, baráti ünnepét látjuk abban, hogy a 200-ik estére megjelent a szegedi zenekar pódiumán Dohnányi Ernő, magyar költészetének európai rangjával. Ez a finom fehér fej, a szellemiségnek ez a homloka, minden zeneiségnek ez az átható költője valóban rangot jelent és rangot ad, ahogy zongorájának finom szellemét körülveszi a szegedi zenekar hőstes munkája. Korszakot és magasrendű (nem a mai borus napokból való) kulturát idézett az a gyengéd és finom játék, amellyel megszólaltatta Gyermekdal-variációinak friss szellemét, csapongó tráfáját, szövevényes építését és költői egyszerűségét. Tolmácsolását és megjelenését a legnagyobb mestereknek kijáró szeretettel és lelkesedéssel ünnepelte a színház gyönyörűen megtelt nézőtere.

Dohnányi köré építette föl Fricssay Ferenc azt az ünnepi műsort, amelynek zenekara továbbhalad eszközökben, biztonságban, sőt szellemben, amely haladást az utóbbi években jólesően konstataháltunk. És jóleső örömmel láthattunk az együttesben olyan régi arcokat is, akiket a zenekarnak hosszabb ideig nélkülöznie kellett. Fricssay Ferenc rekkultúrájának és céltudatosságának újabb bizonyítékát adta egy újabb Beethoven-épülettel, az Eroicával. Fölfogásban és szellemben újabb haladást jelentett ez a tolmácsolás, szinte már az extázis lobogásával vezényelte zenekarát és szinte mozdulatokkal faragta együttesébe a láthatatlan képeket. Ugyanilyen öröm volt hallani Szegeden először Kodály Galántaláncok-ját, amely szép szomorúsággal és ringató fokedvvel hozta el megint egy korszakos magyar egyéniség európai költészetét. A műsor befejezésül Liszt fenséges »Les préludes«-jét hallottuk a közelmúltban többször megismert átható értelmezéssel, megragadóan. A zenekar méltán bizonyította munkáját Dohnányihoz való kapcsolódásával is, ahol az ellentétek veszedelmes passzázsaival förtelen szépséggel és biztonsággal kapott hangsúlyokat Dohnányi költőisége. A megtelt színház ünnepi közönsége egy gyönyörű győzelem ünnepében köszöntötte lelkesen, boldog szeretettel a jubiláló zenekart, kivételes vendéget és forró tüzzel építő karmesterét. (v. gy.)

A díszhangversenyt nagy közönség hallgatta végig, ott voltak Szeged élete minden rétegének képviselői, hatóságok, hivatalok, intézmények, honvédség, egyetem, iskolák vezetői, — és ott

volt maga a város, az ismeretlen hallgató, megtöltve a felsőbb emeletek helyeit is. A kultuszminisztert vitéz Haász Aladár dr. osztályfőnök képviselte, Varga minisztert pedig titkára, Királydy Akos. Ott volt a Zeneművészeti Főiskola, az Operaház, a budapesti filharmonia képviselője. Az utóbbi díszes babérkoszorút küldött a szegedi együttesnek. A hangversenyről a rádió helyszíni közvetítést adott, megnyitóul Pálly József dr. polgármester, a Filharmonia elnöke mondott beszédet a mikrofon előtt, vázolván azt a kulturális hivatást, amelyet a zenekar az alföldi végeken betölt.

—000—

Az influenza és a szerep...

Az új cseretársulat kitűnő igazgatója: Kardoss Géza, a szegedi bevonulás óta nemcsak azért küzd, hogy ebben a fordulóban megszereltesse Szegeddel a stagione-rendszert, hanem komoly harcot folytat egy ádáz ellenséggel, az influenzával is. Akik szegedi bemutatkozásán látták, őszinte elismeréssel adóztak a kötelességtudásnak olyan példája előtt, amely már rekedten, lázasan, betegen is szinpadra szólította Kardoss direktort. Ugy látszik a »három sárkány« állandó zsörtölődése fokozta a bajt, mert a kitűnő igazgatót úgynek döntötte a láz s a bemutató óta csak akkor tud fölkelni, ha játszania kell a szinpadon... A gyorsan népszerűvé vált színgazgatót baráti körökben most azzal »ugrasztják«, hogy ha a rekedtség fokozódik, akkor meghalnap. A néma levente cimszerepét kell vállalnia...

—000—

— Gyurkovics Mária, az Operaház nagytehetségű koloraturénekesnője február 21-én hangversenyez Szegeden. Operaházunk nagytehetségű koloraturénekesnője, Gyurkovics Mária a Harmonia »Mesterbérlet« keretében február 21-én mutatkozik be a szegedi közönségnek. A fiatal művésznő nemrég végezte a zeneakadémiát, de csodálatos tehetség, gyönyörű koloraturája, rendkívüli ének-kultúrája révén az Operaház azonnal szerződtette. Legelőször a »Rigoletto«-ban énekelt Lawrence Tibbet, a világhírű amerikai baritonistával és sikere nem volt kisebb, mint nagynevű partnerének. Azóta állandó ünnepelt művésznője az Operaháznak, Szegeden hatalmas műsort ad, többek között élelnekl Erkel: »Hunyadi László« című operából Gara Mária áriáját, továbbá »A sevillei borbély«-ból, a »Rigoletto«-ból énekel áriákat, stb. A nagyszabású hangversenyen közreműködik Aczél Erzsébet zongoraművésznő, aki Mozart A-dur zongoraversenyét játssza és a Szegedi Filharmonikus Egyesület zenekara Fricssay Ferenc vezényletével.

—000—

A színházi iroda hírei

»Tizenöt éves találkozó« címe a ma este színekerülő legújabb zenés vígjátéknak, amelynek szerzői országosan elismert nevek: Zagon István és Losonczy Dezső. A szerzők nevei után is ítélve, remek mulatságból lesz része a közönségnek. A »Tizenöt éves találkozó«-ban mutatkozik be a szegedi közönségnek Hotti Éva, a társulat primadonnája, valamint Fónay Márta, a kitűnő szubrett.

Vasárnap délután, mérsékelt helyárrakkal kerül színre Hunyady Sándor remek cigányzenés vígjátéka: »Három sárkány« Kardoss Géza igazgató föléptével.

Hétfőn este »Utolsó tánc« Herczeg Ferenc remekműve DMKE-előadásban kerül színre. A főszerepeket: Szilágyi Szabó Eszter, Bánhidny Ilona, Mester Tibor, Bánhidny József, Zách János játsszák.

Keddtől a szezon kimagasló előadása az »Orvoskisasszony«.

Játékrend a szegedi Városi Színházban

Szombaton délután: A bor. (Hjúsági előadás)
Szombat este: Tizenöt éves találkozó (Bérlet: 27)

Vasárnap délután: Három sárkány (Kardoss Géza föléptével. Mérsékelt helyárrakkal)

Vasárnap este: Tizenöt éves találkozó.

Hétfő: Utolsó tánc (tisztviselő-est, DMKE)

Kedd: Orvoskisasszony (Kardoss Géza föléptével. Bérlet: 28)

Szerda: Orvoskisasszony (Kardoss Géza föléptével)

A délutáni előadások 16 (16 órakor, az esti előadások 20 (8) órakor kezdődnek.

Fölakasztotta magát, mert ellopták tőle a ráb.zott pénzt

Budapest, február 9. Szilárd István épület-fakereskedő pénteken megbízta Dózsa Sándor napszámost, aki régi alkalmazottja, hogy az egyik banknál váltson be egy 5000 pengős csekket. Dózsa a banknál átvette a pénzt és a bankjegyeket kezdte átvizálni. Amikor 3000 pengőt már átvizalott, azt elhelyezte irattáskájában, majd folytatta a hátralevő pénz megszámlálását. Azalatt valaki kicserélte az aktatáskáját és elvitte a 3000 pengőt. Amikor Dózsa az összeg hiányát megállapította, telefonon utasítást kért munkaadójától, aki utasította, hogy az esetet jelentse a főkapitányságnak, a megmaradt 2000 pengőt pedig vigye el lakására. Dózsa azonban sem a főkapitányságnál, sem munkaadója lakásán nem jelentkezett, hanem kiment a munkaadó fetelepre és ott fölakasztotta magát. A 2000 pengőt holtteste mellett megtalálták.

AZ OLVASÓ ROVATA

Csongrádi visszhang egy szegedi interpellációra

A Délmagyarország nemrég foglalkozott Balogh István dr. interpellációjával, amely a főispán elé terjesztette azokat a tarthatatlan állapotokat, amelyek hosszú idő óta megnehezítik a tanulási tanítási problémáját. Az interpelláció — amint ismeretes — konkrét adatokat tartalmazott arra vonatkozólag, hogy élemedett korban levő, gyakran betegeskedő tanulókat helyeznek ki a tanulási iskolákba a magasabb nyugdíj és lakbér elérése végett. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban most Csongrádról érkezett a szerkesztőségbe a következő levél:

»Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Szakkörök megbeszélésével és vitájával kapcsolatban foglalkozunk most mi, szülők is azzal az interpellációval, amely igen fontos közérdekű problémaként jelent meg a Délmagyarország hasábjain. Mint közvetlenül kapcsolódó ügyet említem még az itteni gimnázium konkrét esetét. Igen kiváló és köztiszteltetben álló tanár: Sebők János vesz itt részt a pedagógiai munkában s értékes munkásságáért minden szülő köszönetet mondhat. De idős kora, gyakori betegeskedése és hosszú tanulási ténykedése indokolta teszik azt, hogy megérdemelt nyugdíját élvezhesse. Ilyen megoldással már régen el lehetett volna érni a tanítás folytatását s nem kellene nekünk, szülőknek aggodnunk amiatt, hogy az igen sajnálatos betegség és az idős kor mérlegező fáradtsága akadályozza gyermekeink tanulmányi előmenetelét. Nem sajnáljuk a nagyobb nyugdíjat, amelyet a hosszabb szolgálati idő után kapnak a tanítók, de tördnünk kell gyermekeink iskolai nevelésének állandóságával is. Ezeket kívántam az illetékes szakkörök elé terjeszteni e szerény levél soráival, amelynek közlésért fogadja Szerkesztő Ur hálás köszönetemet: (aláírás)

Csongrád, 1940. II. 8.